

Vabariigi Valitsuse määruse
„Väike-Palkna maastikukaitseala kaitse-eeskiri“ eelnõu
SELETUSKIRI

1. Sissejuhatus

„Looduskaitseaduse“ § 10 lõike 1 kohaselt on Vabariigi Valitsusel õigus võtta määrusega ala kaitse alla ning kehtestada ala kaitsekord. Kavandatava Väike-Palkna maastikukaitseala territoorium on olnud osaliselt kaitse all alates 1979. aastast, mil ENSV Ministrite Nõukogu 24. septembri määrusega nr 497 „Looduskaitsealade edasise väljaarendamise kohta“ võttis kaitse alla Paganamaa maastikukaitseala lahustüki. Vabariigi Valitsuse 30. juuli 1996. a määrusega nr 204 „Paganamaa ja Väike-Palkna maastikukaitseala kaitse-eeskirjade ja välispiiri kirjelduste kinnitamine“ moodustati sama ala baasil omaette kaitseala, kinnitati kaitseala piirid ja kaitsekord. Vastavalt „Looduskaitseaduse“ § 91 lõikele 1 kehtivad enne selle seaduse jõustumist kaitse alla võetud kaitsealade ja kaitstavate looduse üksikobjektide kaitseks kehtestatud kaitse-eeskirjad ja kaitsekord seni, kuni kehtestatakse „Looduskaitseaduse“ alusel uued kaitse-eeskirjad. Seega ei võeta määrusega kaitse alla uut ala, vaid laiendatakse olemasolevat kaitstavat loodusobjekti ning kehtestatakse uus kaitse-eeskiri.

Vabariigi Valitsuse määruse eelnõu on koostanud Keskkonnaministeeriumi Võrumaa keskkonnateenistuse looduskaitse peaspetsialist Pille Saarnits ja eelnõu normikohast vormistust on kontrollinud looduskaitseosakonna spetsialist Liina Vaher (tel 626 2887). Eelnõu keeleteoimetaja oli Enel Ormus (tel 6262 906) ja eelnõu õigusekspertiisi on teinud õigusosakonna juhataja kt Mirjam Vili (tel 626 2825).

2. Eelnõu sisu

Kaitseala eesmärk on Väike-Palkna järve ja selle kalda metsakoosluste ning EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) I lisas nimetatud elupaigatüübi – liiva-aladel paikneva vähetoitelise järve (3110 – sulgudes on kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ lisale) kaitse.

Kogu kaitseala maa- ja veeala kuulub ühte sihtkaitsevööndisse, mis on vajalik kaitsealuste elupaikade kaitsenõuete ja metsakoosluste loodusliku arengu paremaks tagamiseks.

Kaitse-eeskirja kohaselt on inimestel lubatud kaitsealal viibida, korjata marju, seeni ja muid metsasa kõrvalsaadusi, pidada jahti ja püüda kala. Telkida ja lõket teha võib kaitseala valitseja nõusolekul selleks ettevalmistatud kohtades. Õuemaal on lubatud telkida ja lõket teha omaniku loal. Rahvaüritusi selleks ettevalmistamata kohtades võib korraldada kaitseala valitseja nõusolekul. Sõidukiga on lubatud sõita kaitseala teedel ja mootorita ujuvvahendiga kaitseala vetel. Väljaspool teid on lubatud sõita järelevalve ja päästetöödel, valitsemisega seotud töödel, metsatöödel ja poollooduslike koosluste hooldamisel. Kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud metsakoosluse kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile, välja arvatud kahel eraldisel.

Kaitsealal on keelatud majandustegevus, loodusvarade kasutamine, mootoriga ujuvvahendiga sõitmine veealal ning metsatööd Baltna kinnistu eraldistes 30 ja 31.

Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja kõlviku sihtotstarvet; koostada maakorralduskava ja teostada maakorraldustoiminguid; väljastada metsamajandamiskava; kinnitada metsateatist; kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut; anda projekteerimistingimusi; anda ehitusluba; püstitada teed, tehnovõrgu rajatist või tootmisotstarbeta ehitist kaitsealal paikneva kinnistu või kaitseala tarbeks; teha olemasolevate

maaparandussüsteemide hoiutöid.

Kaitsealal ei ole poollooduslikke kooslusi, adru, pilliroogu ega olemasolevaid ehitisi, mistõttu ei ole vajalik reguleerida nendega seotud tegevusi. Samuti ei ole vajalik veerežiimi taastamine.

Kaitseala tüüp on maastikukaitseala, kuna kogu kaitseala asub eramaal ning on suures osas olnud mõjutatud inimtegevusest. Looduslike koosluste osakaal on väike ja neile on võimalik tagada kaitse sihtkaitsevööndis kehtestatud piirangutega.

Kaitseala kaitsekorra väljatöötamisel on arvestatud kaitsealal esinevaid loodusväärtusi ja kaitseala kaitsekorra kohta koostatud eksperdiarvamust. Kaitse-eeskirjaga kehtestatavad piirangud on sätestatud ulatuses, mis tagab kaitsealal esinevate liikide ja looduslike elupaikade soodsa seisundi. Leebem kaitseresžiim seaks ohtu kaitseala kaitse-eesmärkide saavutamise ja kaitseväärtuste säilimise.

Väike-Palkna maastikukaitseala pindala on 24,5 hektarit, mis asub tervenisti eramaal.

3. Maaomanike seisukohad

„Looduskaitseaduse“ § 9 kohase kaitse alla võtmise menetluse käigus on moodustatavast kaitsealast ja seal kehtima hakkavast kaitse-eeskirjast kaitsealal asuva kinnisasja (Baltna maaüksus, katastriüksuse nr 18102:001:0160) omanikku teavitatud posti teel tähtkirjaga ning palutud avaldada arvamust, teha ettepanekuid ja esitada pretensioone. Kiri sisaldas teadet, et kui pretensioone ning ettepanekuid ei esitata, loetakse, et kinnisasja omanik on kaitse-eeskirja kooskõlastanud. Ühtegi ettepanekut ega pretensiooni ei esitatud. Avalikku arutelu ei toimunud, kuna avaliku väljapaneku jooksul ei avaldatud selleks soovi.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Väike-Palkna maastikukaitseala kaitsekorra kavandamisel on lähtutud „Looduskaitseaduses“ esitatud nõuetest ning arvestatud vastavust Euroopa Liidu õigusele, eelkõige EÜ nõukogu direktiivile 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta ja EÜ nõukogu direktiivile 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta. Väike-Palkna maastikukaitsealale jääva Väike-Palkna järve Eesti territooriumil asuv ala on Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615-k "Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri" lisa 1 punkti 2 alapunkti 497 kohaselt määratud Natura 2000 võrgustiku alaks.

5. Määruse mõju ja rakendamiseks vajalikud kulutused

Määruse jõustumisele peab järgnema erinevate maamaksumäärade kinnitamine, mis tuleneb määrusega kehtestatavatest majanduspiirangutest. Sellega korrigeeritakse ühtlasi valdade eelarvesse laekuva ja riigi eelarvest kompenseerimist vajava maamaksu suurust.

Määruse jõustumine ei too kaasa organisatsioonilisi muudatusi.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub "Riigi Teataja seaduse" § 5 lõikes 5 sätestatud ajal.

7. Eelnõu kooskõlastamine

Väike-Palkna maastikukaitseala kaitse-eeskirja eelnõu ja seda käsitleva eksperdiarvamuse on

kiitnud heaks Võrumaa Maavalitsus ja Haanja Vallavalitsus.

Villu Reiljan
Minister

Kantsler

Annika Velthut